

Chrystus Pan **wstał z martwych...!**

Od prawie dziesięciu wieków, tymi słowami znanej pieśni („Śpiewnik ewangelicki”, nr 173) chrześcijanie na całej kuli ziemskiej witają poranek wielkanocny. Melodia tej pieśni jest żywa i pełna radości, podobna do brzmienia fanfar, które obwieszczają zwycięstwo lub nadejście króla. Pieśń ta zawiera w swojej treści poselstwo anielskie zapisane w Ewangelii Mateusza: „*Nie ma go tu, bo wstał z martwych*” (Mt 28,6).

Już od mej młodości, święta Wielkiej Nocy zawsze kojarzyły mi się z tą wspaniałą pieśnią. Pamiętam nawet dokładnie, kiedy śpiewałem ją po raz pierwszy. Było to w Wielkanoc 1952 roku w Dziegielowie, wcześniej rano na tarasie dawnego Domu Dziecka. Był mroźny poranek wielkanocny, a na tarasie zgromadzone były siostry diakonise, dzieci oraz uczestnicy kursu biblijnego. Po odczytaniu Ewangelii o zmartwychwstaniu, siostry zaintonowały właśnie tę pieśń. Była ona odpowiedzią na czytane słowa Ewangelii i zarazem wspaniałym świadectwem o zwycięstwie Jezusa nad śmiercią i ciemnością. Od tego czasu w Święta Wielkanocy zawsze z wielką radością ją śpiewam.

Jest jeszcze drugie miejsce, gdzie słowa tej pieśni brzmią szczególnie: na naszych cmentarzach, gdy stoimy nad grobami naszych bliskich. Tak jak głoszą jej słowa, ze zwycięstwa Jezusa nad śmiercią „mamy pociech wiele, a Chrystus jest naszym weselem”.

Pieśń ta posiada ponad dziesięciowiekową historię i jest chyba jedną z najstarszych pieśni chrześcijańskich. W „Śpiewniku ewangelickim” znajdują się jej dwie różne wersje, gdyż przez wieki była ona kilkakrotnie przera-

biana. Na początku była to tylko jedna zwrotka z zakończeniem „Kyrie eleison”. Później dodano radosne „Alleluja”, a w czasach Reformacji drugą zwrotkę: „Gdyby nie był powstał”.

Na początku śpiewano ją czasem podczas mszy, później w czasie pielgrzymek i przedstawień wielkanocnych – misteriów. Niestety, śpiewano ją także przed różnymi bitwami. W średniowieczu stała się przysłowiowym „szlagierem” kościelnym. Również nasz Reformator ks. Marcin Luter bardzo cenił tę pieśń, o czym świadczą jego słowa: „wszystkie pieśni śpiewane z czasem się nam znudzą, ale »Chrystus Pan wstał z martwych« należy zawsze śpiewać na nowo”.

Rzeczywiście, pieśń ta ma w sobie coś, co w szczególny sposób może przemówić do każdego człowieka. W tych prostych słowach i przepięknej melodii jest zawarte świadectwo o zmartwychwstałym Jezusie, o jego zwycięstwie nad śmiercią. To On zarządził naszym biedom, a my możemy się radować z tego, że śmierć nie ma nad nami ostatniego słowa i dlatego możemy śpiewać radosne „Alleluja”. Dlatego też:

**„Bogu Ojcu chwała,
że śmierć nie sprostała!
Stąd mamy pociech wiele,
Chrystus nasze wesele”.**

Męczennik ksiądz Dietrich Bonhoeffer na kilka dni przed śmiercią napisał w jednym ze swoich listów: „Sokrates przezwyciężył umieranie. Chrystus przezwyciężył śmierć.

Ten, kto pogodził się z umieraniem, wcale nie musi przezwyciężyć śmierci. Przezwyciężanie umierania leży w granicach ludzkich możliwości, ale przezwyciężanie

śmierci leży poza naszymi możliwościami. To może tylko Jezus, który zmartwychwstał”.

Ta krótka wielkanocna pieśń mówi o krzyżu, śmierci i zmartwychwstaniu oraz o zwycięstwie i radości, a także o nadziei dla nas, ludzi. Ktoś powiedział o tej pieśni, że mieści ona w sobie przestrzeń dla naszych problemów. Tak, to prawda, ludzie dlatego tak chętnie śpiewali tę pieśń, ponieważ jej słowa nawiązywały do ich bied, trosk, chorób oraz obaw przed umieraniem i śmiercią. A jednocześnie niosły pociechę, nową nadzieję i skłaniały do wdzięczności za zwycięstwo nad ludzkimi słabościami.

„Chrystus Pan wstał z martwych!” to także starochrześcijańskie pozdrowienie, a zarazem świadectwo, które jest skierowane do wszystkich ludzi, do całego świata. Od nas zależy, jaką damy odpowiedź. Nie wystarczy tylko śpiewać radosne „Alleluja”, ale trzeba temu Zmartwychwstałemu Panu zaufać i składać o Nim świadectwo przed światem.

Jako wierzący, czynimy to z miłości, której doświadczyliśmy od Boga, z miłości ku Temu, który nas ze sobą pojednał w Chrystusie. Do ginącego świata, do wszystkich, którzy chcą słuchać wołamy: Istnieje ratunek! Jest wyjście!

Podobnie jak mitologiczna nić Ariadny, rzucona na pomoc Tezeuszowi, aby znalazł wyjście z labiryntu, uchwycimy się i my wszyscy Ewangelii, abyśmy byli zbawieni. Tylko Jezus może wyprowadzić nas z labiryntu świata i przeprowadzić przez Jordan śmierci do swego Królestwa. Tylko Jezus może zmienić życie jednostek i narodów. Tylko On, Ten sam od wieków na wieki, ma klucz do życia w społeczności z Nim, do życia w miłości i nadziei.

Jezus Chrystus żyje na wieki! Alleluja!

biskup Jan Szarek
prezes Diakonii Kościoła

Nie tylko plaster na rany

– rozmowa z bp. Janem Szarkiem, prezesem Diakonii Kościoła

Jaka myśl przewodnia lub słowo biblijne towarzyszyło Księdzu Biskupowi podczas tych pięciu lat na stanowisku prezesa Diakonii?

– Już od młodych lat towarzyszyły mi różne wspaniałe słowa biblijne, które w różnych okresach mojego życia były dla mnie szczególnie ważne oraz były pociechą i radością. Na te ostatnie pięć lat, na stanowisku prezesa Diakonii, nie wybrałem żadnego szczególnego motta. Natomiast inspiracją dla całej mojej 45-letniej służby duszpasterskiej były słowa jednej z pieśni z *Harfy Syjońskiej*, które zawsze na nowo stawiały mi przed oczami pytanie o cel mojego życia:

„Czyż dla innych pożytkiem tve życie?
Boża miłość, czy w tobie jaśnieje?
Czy grzesznikom zwiastujesz zbawienie
i w zgubionych rozniecasz nadzieję?
Daj, bym pożytkiem dla innych był dziś!
Me biedne życie rozmnoż obficie,
abym pożytkiem dla innych był dziś”.

(Harfa Syjońska 379)

Z tej pieśni dwa zdania były najważniejsze, właśnie to pytanie: „Czyż dla innych pożytkiem tve życie?” oraz prośba modlitewna: „Me biedne życie rozmnoż obficie, abym pożytkiem dla innych był dziś”. Pyta Pani o motto mej działalności, oto moja odpowiedź: Być świadkiem Bożej miłości, a to oznacza być pożytecznym dla innych!

Dla mnie, przez 45 lat mojej służby dla Pana Kościoła, zawsze najważniejszymi sprawami były: misja i diakonia. Misją Kościoła jest przekazywanie Ewangelii; bez jej zwiastowania nie może narodzić się wiara, a tym samym nie ma efektu w postaci czynnej miłości, czyli diakonii. Z drugiej strony, świadczenie przy pomocy tzw. „milczącego słowa”, czyli diakonii, może stać się pomostem do zwiastowania Ewangelii.

Jakie cele postawił sobie Ksiądz Biskup przed pięcioma laty, obejmując stanowisko prezesa Diakonii? W jaki sposób zwerdyfikowało je, jeśli tak się stało, życie i na ile udało się te cele osiągnąć?

– Cele i zadania diakonii zostały określone dużo wcześniej, przed 13. laty, kiedy to w 1992 r. jako Biskup Kościoła na I sesji IX Synodu Kościoła wystąpiłem do Synodu i całej naszej wspólnoty z apelem o zwrócenie szczególnej uwagi na nowe zadania Kościoła w dziedzinie diakonii. Mówiąc o odpowiedzialności diakonijnej, wskaza-

– Patrząc na te 13 lat powstawania Diakonii, w tym na jej 6-letnie istnienie jako organizacji, trudno nie zauważyć jej dynamicznego rozwoju. Diakonia i jej założenia pozostały te same, ale zmienił się jej zasięg. Nowa sytuacja polityczna w naszym kraju, po roku 1990, otworzyła przed organizacjami charytatywnymi nowe obszary dzia-

Chorobą, której na imię jest „głód miłości”, pozostanie tak długo, jak długo będzie istniał nasz świat. Wobec tych problemów można być obojętnym i bezradnym, ale każda epoka oczekuje od chrześcijan tego samego – świadectwa miłości.

łem na konkretne działania w nauczaniu i zwiastowaniu Kościoła. Można je streścić w jednym zdaniu: „Kościół nasz potrzebuje nawrócenia do diakonii”.

Głównym celem było wtedy powołanie parafialnych i diecezjalnych komisji diakonijnych oraz powołanie koordynatora ds. diakonii przy konsystorzu. Jednocześnie podjęto starania o powołanie samodzielnej organizacji diakonijnej. W 1999 r. Diakonia Kościoła uzyskała osobowość prawną i stała się organizacją pozarządową o charakterze charytatywnym. Kiedy w 2000 r. została powołana Rada Diakonii oraz wybrany został Prezes Diakonii Kościoła, wtedy można było powiedzieć, że położono podstawy prawne pod działalność Diakonii.

Jak zmieniała się Diakonia, jej forma, postać, jak ewoluowała? Czy też jest to ciągle ta sama Diakonia?

łań. Oprócz istniejącej już pracy diakonijnej w parafiach i domach opieki powstały całkiem nowe pola pracy. W wielkim skrócie chciałbym tylko wspomnieć o pracy wśród osób niepełnosprawnych, o powołaniu Rodzinnego Domu Dziecka w Dziegiełowie, o wolontariacie europejskim i o różnych akcjach o zasięgu ogólnokościelnym i ekumenicznym, jak na przykład coroczne „Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom”.

Jakie nowe wyzwania pojawiły się, z dniem Księstwa Biskupa, przed Diakonią, których przed pięcioma laty jeszcze nie było?

– Ulice naszych miast i dworce kolejowe zaroily się od żebrzących ludzi, dzieci ulicy i bezdomnych. Są to ludzie bardzo różni, nie brak wśród nich bezradnych, chorych, samotnych i opuszczonych. Z jednej strony bieda wyszła na ulicę, ale wiele

KALENDARIUM

ważniejszych wydarzeń diakonijnych w 2004 r.

STYCZEŃ

■ 9 stycznia, Białystok, Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia „Eleos”

Konferencja prasowa – podsumowanie akcji „Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom 2003”. Raport z przebiegu akcji w Kościele Ewangelicko – Augsburgskim przedstawiła Elżbieta Byrtek.

■ 14-15 stycznia, Warszawa

Spotkanie z Daanem Verbaanem, członkiem zarządu EDYN (Ecumenical Diaconal Year Network – Ekumeniczna Sieć Diakonijnego Roku Wolontariatu). Spotkanie prowadziła Elżbieta Byrtek – koordynator wolontariatu przy Diakonii Kościoła w Polsce; uczestniczyli członkowie Komisji ds. Diakonii przy Polskiej Radzie Ekumenicznej (PRE).

Celem spotkania było nawiązanie ewentualnej współpracy w zakresie rozszerzenia wo-

lontariatu na płaszczyźnie ekumenicznej w Polsce, podsumowanie dotychczasowej współpracy, wypracowanie wniosków do Narodowej Agencji Programu Młodzież. Przeprowadzono także rozmowy kwalifikacyjne z dwoma kandydatami na wolontariuszy w Holandii.

■ 16 stycznia, Warszawa

Spotkanie informacyjne dotyczące realizacji Ustawy o Pożytku Publicznym i Wolontariacie, zorganizowane przez PRE. Prelekcję wygłosił Krzysztof Więckiewicz, Dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego.

■ 18 stycznia, Warszawa

Spotkanie Wandy Falk, dyrektor generalnej Diakonii Kościoła z bp. Markiem Izdebskim, zwierzchnikiem Kościoła Ewangelicko – Reformowanego w Polsce. Spotkanie dotyczyło podjęcia współpracy diakonijnej.

■ 25-30 stycznia, Warszawa i diecezja cieszyńska

Wizyta ks. Franka Stefana, dyrektora Diakonisches Werk Minden w Niemczech na zaproszenie Diakonii Kościoła. Celem wizyty było nawiązanie bliższej współpracy z Diakonią Kościoła w Polsce. Ks. F. Stefan spotkał się m.in. z bp. Januszem Jaguckim, ks. prof. Bogusławem Milerskim, kierownikiem Ekumenicznego Instytutu Pedagogicznego oraz Katedry Pedagogiki Religijnej, proboszczami parafii luteranckich w Warszawie i koordynatorem diakonii parafialnej przy parafii Świętej Trójcy. W diecezji cieszyńskiej ks. Stefan spotkał się m.in. z prezesem Diakonii bp. Janem Szarkiem, bp. Pawłem Anweilerem, dyrektorami domów opieki w Dziegielowie i Bielsku-Białej. Więcej na temat pobytu ks. F. Stefana w „Diakonii” 1-2/2004.

osób pozostaje w domach: bez środków do życia, z poczuciem opuszczenia i rezygnacji. Jeżeli zajrzemy do danych statystycznych dotyczących bezrobocia i liczby osób czy rodzin żyjących poniżej socjalnego minimum i stale wzrastającej liczby osób niepełnosprawnych, to otrzymamy smutny obraz naszej rzeczywistości. Jednocześnie mam tę świadomość, że ta problematyka dotyka także naszych parafii. Ogólnie możemy powiedzieć, że powiększył się katalog problemów społecznych i zapotrzebowanie na diakonię.

I wobec właśnie tych problemów Diakonia i nasz Kościół nie mogą pozostać obojętne i bierne. Państwo ponosi wprawdzie konstytucyjną odpowiedzialność za swoich obywateli, ale – jak można obecnie zaobserwować – coraz częściej organy administracji rządowej i samorządowej przekazują ją Kościołom i organizacjom pozarządowym. Niestety, nie zawsze za tymi działaniami idą odpowiednie fundusze.

Od kilku lat jednym z głównych zadań Diakonii, Kościoła i parafii jest pozyskiwanie funduszy na pracę charytatywną. Skończył się czas otrzymywania darów z zagranicy i nie można już biernie czekać na ofiary naszych parafian lub sponsorów. Musimy się nauczyć nowej sztuki pozyskiwania

funduszy poprzez pisanie programów pracy, grantów i projektów do różnorodnych instytucji kościelnych, rządowych, samorządowych i Unii Europejskiej. Takie działania wynikają z faktu, że nasze kościelne jedno-

Jaka będzie diakonia przyszłości? Proszę pokusić się o krótką wizję.

– Na naszych oczach spełniają się słowa Pana Jezusa, że „ubogich zawsze będziecie mieli wśród was”. Żaden ustrój polityczny,

Osobiście wyznaję zasadę: „myśl globalnie, ale działaj lokalnie”. Niestety, w wielu wypadkach doświadczyliśmy takiego myślenia lokalnego, które dotyczyło tylko własnego podwórka. Często brak nam wizji, czy też myślenia kategoriami całej naszej wspólnoty kościelnej.

stki, zajmujące się dobroczynnością i starające się o fundusze, są równe wobec prawa, a to otwiera nasz „rynek socjalny” także dla innych podmiotów prawnych, które mogą tę pracę traktować inaczej, np. w kategoriach działalności gospodarczej.

Ta nowa sytuacja wymaga od nas profesjonalizacji naszych działań, rzetelności, wiarygodności i sumienności w rozliczaniu się z uzyskanymi funduszami. Jednak niezależnie od tego, każda epoka oczekuje od nas tego samego – świadectwa miłości i wierności w naszym działaniu.

czy opcja polityczna nie są w stanie stworzyć sprawiedliwego systemu, raju na ziemi. Choroba, której na imię jest „głód miłości”, pozostanie tak długo, jak długo będzie istniał nasz świat. Wobec tych problemów można być obojętnym i bezradnym, ale każda epoka oczekuje od chrześcijan tego samego – świadectwa miłości. Jako naśladowcy Chrystusa, jesteśmy zobowiązani do stawiania w tym beznadziejnym świecie znaków nadziei. Także w przyszłości diakonia powinna być takim sumieniem Kościoła, które zawsze wzywa do miłości

■ **29-30 stycznia, Berno/Szwajcaria**

Odbył się Dzień Europy Wschodniej poświęcony Polsce, zorganizowany przez organizacje szwajcarskie: Glaube in der 2. Welt (Wiara w Drugim Świecie) i Hilfswerk der Evangelischen Kirche (Dzieło Pomocy Kościołom Ewangelickim). Wykład na temat „Wiarygodność Diakonii jako odpowiedź na socjalne problemy” wygłosił biskup Mieczysław Cieślak z Łodzi.

■ **28-31 stycznia, Paryż/Francja**

Odbyła się konferencja na temat: „Diakonijna odpowiedzialność krajów kandydujących do Unii Europejskiej”. Referat na temat działalności Diakonii Kościoła w Polsce wygłosiła Elżbieta Byrtek.

LUTY

■ **3-4 lutego, Warszawa**

Wizyta Jutty Böhnemann-Hierse, nowo wybranej starszej Wspólnoty Sióstr i Braci Ewangelisty Jana z Berlina. Celem wizyt było omówienie możliwości dalszej współpracy pomiędzy Diakonią Kościoła a tą wspólnotą.

■ **6-9 lutego, Warszawa**

Odbyło się II Seminarium dla Wolontariuszy Diakonijnego Roku Wolontariatu 2003/2004, które prowadziła Elżbieta Byrtek.

■ **13-15 lutego, Weimar/Niemcy**

Odbyło się spotkanie z niemieckimi kandydatami na wolontariuszy (ok. 60 osób). Działalność diakonijną w Polsce oraz ośrodki mogące przyjąć wolontariuszy przedstawiła Elżbieta Byrtek. Przeprowadzone także zostały rozmowy kwalifikacyjne z sześcioma kandydatami.

■ **19 lutego, Istebna**

Odbyło się spotkanie z przedstawicielami grupy roboczej ds. współpracy ze Wspólnotą Sióstr i Braci Ewangelisty Jana z Berlina. Celem spotkania było opracowanie planu współpracy z niemieckim partnerem dotyczące konkretnych propozycji: m.in. obozów wypoczynkowych dla dzieci, wczasów dla emerytów, szkoleń i praktyki dla pracowników diakonijnych. W spotkaniu uczestniczyła W. Falk, dyrektor generalna Diakonii Kościoła.

■ **23-24 lutego, Warszawa**

Spotkanie z Andrea Dehmel, przedstawicielką Evangelische Freiwilligendienste für Junge Menschen – Diakonisches Jahr im Ausland (organizacji koordynującej diakonijny rok wolontariatu w Niemczech), przedstawienie założeń i przebiegu projektów wolontariatu w Polsce. Przygotowaniem spotkania i przeprowadzeniem rozmów kwalifikacyjnych z 6

kandydatami na wolontariuszy w Niemczech zajęła się Elżbieta Byrtek.

MARZEC

■ **2 marca, Warszawa**

Spotkanie komisji diakonijnej przy PRE poświęcone działalności Rady Pożytku Publicznego oraz celom działalności komisji w świetle wytycznych Zarządu PRE. Kolejna konsultacja diakonijna będzie dotyczyła tematu „Bezrobocie i bezdomność oraz roli wolontariatu w życiu społecznym”. Dyrektor W. Falk została powołana przez zarząd PRE na eksperta tej komisji.

■ **4 marca, Warszawa**

Spotkanie Rady Kampanii na rzecz 1% podatku dochodowego od osób fizycznych. Diakonię Kościoła reprezentowała dyr. kancelarii konsystorza Ewa Śliwka.

■ **5 marca, Warszawa**

Odbyło się szkolenie na temat korzystania z funduszy strukturalnych, zorganizowane przez Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia dla Dzielnicy Wola Urzędu m. st. Warszawy oraz Biuro Obsługi Inicjatyw Społecznych – BORIS. Celem szkolenia jest pogłębienie wiedzy na temat możliwości korzystania i realizowania projektów w oparciu o fundusze z UE.

bliźniego, do świadomej solidarności, do dzielenia się tymi darami i zasobami, które od Boga otrzymaliśmy.

Przyszłość diakonii będzie zależała od naszej wiary, od tego, czy będziemy gotowi do kroków wiary i od tego, czy nasze serca – poruszone Słowem Bożym – dostrzegą drugiego człowieka. Potrzebna jest wspólnota modlitwa o pomyślny rozwój Diakonii Kościoła, poleganie na Bożych obietnicach, bowiem wszystko zależy od Jego błogostwa.

Czy odczuwa Ksiądz Biskup satysfakcję po tych pięciu latach prezesowania, czy też raczej niedosyt?

– Po latach, właściwie wspólnych, wysiłków na rzecz Diakonii, odczuwam przede wszystkim głęboką wdzięczność, że Pan Kościoła pobłogosławił temu dziełu. To Duch Święty zapalił wiele serc dla tej sprawy. Chciałbym przy tej sposobności wszystkim współpracownikom, wolontariuszom i ofiarodawcom, wszystkim tym, których serca były otwarte dla sprawy diakonii od samego początku i wspierali mnie modlitwą, służbą i ofiarą ze swego czasu

lub też materialnie, gorąco i serdecznie podziękować. Myślę, że możemy wspólnie się radować i Bogu dziękować, że było nam wolno spłacić część naszego długu miłości wobec bliźnich. Chciałbym wszystkich zachęcić do tej służby na rzecz bliźniego, ponieważ „*Po tym wszyscy poznają, że jesteście moimi uczniami, jeśli będziecie się wzajemnie miłowali*” (J 13,35).

Czy odczuwam niedosyt? Raczej trochę żal czy też smutek, że mimo wysiłku nie udało się nam, kierownictwu Diakonii, zaktywizować niektórych środowisk, czy też osób w naszym Kościele. Niestety, często spotykam się na co dzień z biernością, obojętnością i brakiem zrozumienia dla tej sprawy.

Osobiście wyznaję zasadę: „myśl globalnie, ale działaj lokalnie”. Niestety, w wielu wypadkach doświadczaliśmy takiego myślenia lokalnego, które dotyczyło tylko własnego podwórka. Często brak nam wizji, czy też myślenia kategoriami całej naszej wspólnoty kościelnej. Podam tylko jeden przykład: Synod Kościoła w drodze uchwały zobowiązał wszystkie jednostki para-

fialne, diecezjalne i Diakoniat do używania wspólnego znaku Diakonii – krzyża z koroną. Niestety, tylko nieliczne jednostki podporządkowały się tej uchwale.

Moim życzeniem jest, aby w naszym Kościele przybywało entuzjastów, czy też „zapaleńców” diakonijnych, jakimi byli np.: Wichern, Kulisz, Matka Ewa, których serca były napełnione duchem służby. Współczesny świat potrzebuje takich właśnie wiarygodnych świadków, entuzjastów, którzy są zdolni innych porwać i zachęcić.

Diakonia to nie jest tylko plaster na ranę, ale to staranie się o nowe relacje człowieka z Bogiem i w tym zakresie także działanie ewangelizacyjne. Diakonia powinna, poprzez swoje działanie: świadczenie słowem i czynem, pozyskiwać ludzi dla wiary w Jezusa Chrystusa. Nie ma konkurencji pomiędzy diakonią czynu i diakonią słowa, ponieważ obie posiadają rolę służebną. Warto tu przypomnieć słowa apostoła Pawła: „*Albowiem nie dał nam Bóg ducha bojaźni, lecz mocy i miłości*” (1 Tm 1,7).

rozmawiała: Danuta Lukas

W szkoleniu uczestniczyła Anna Darzyńska, asystent w Biurze Diakonii Kościoła.

■ **12-13 marca, Berlin**

Spotkanie polsko-niemieckiej grupy roboczej ds. współpracy pomiędzy Diakonią Kościoła i Wspólnotą Sióstr i Braci Ewangelisty Jana w Berlinie.

■ **14-18 marca, Wrocław i diecezja cieszyńska**

Wizyta przedstawicieli Fundacji Diakonijnej Wittekindshof z Niemiec w składzie: ks. Horst Ritter, przewodniczący Zarządu Fundacji, Michael Postzich – pełnomocnik ds. Europejskich Fundacji, Elisabeth Socala – muzykoterapeutka w Ośrodku Wittekindshof.

Celem wizyty było nawiązanie współpracy z Diakonią Kościoła w ramach pracy z niepełnosprawnymi (centrum z zapleczem dla osób niepełnosprawnych w diecezji cieszyńskiej). Goście z fundacji spotkali się z biskupem Ryszardem Boguszem i kierownictwem Centrum Kształcenia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „CeKiRON”, a w diecezji cieszyńskiej m.in. z prezesem Diakonii bp. Janem Szarkiem, bp. Pawłem Anweilerem, diecezjalnym koordynatorem diakonii oraz ze starostą powiatu cieszyńskiego.

KWIECIEŃ

■ **6 kwietnia, Warszawa**

Udział dyr. W. Falk w Gali Finałowej Konkursu Dobroczynca Roku 2003; podczas gali uhonorowano firmy, które wspólnie z organizacjami pozarządowymi przyczyniły się do rozwiązania ważnych problemów społecznych.

■ **22-24 kwietnia, Warszawa**

Spotkanie z G. Mewton, przedstawicielem Time for God (Czas dla Boga), organizacji koordynującej diakonijny rok wolontariatu w Wielkiej Brytanii. Rozmowy kwalifikacyjne z sześcioma kandydatkami na wolontariuszki w Wielkiej Brytanii.

■ **24-25 kwietnia, Mikołajki i Ukta**

Poświęcenie Ośrodka Diakonijnego w Ukcie. Rozmowy dyr. W. Falk z przedstawicielami Dzieła Diakonii z Oldenburga na temat ewentualnej współpracy z Diakonią Kościoła.

MAJ

■ **3-6 maja, Warszawa**

Podróż studyjna pracowników parafii Gavle oraz Osterlovsta-Hallnas i diecezji uppsalskiej ze Szwecji. Temat przewodni podróży: „Być Kościołem w nowej Europie”. Goście ze Szwecji spotkali się m.in. z bp. Mieczysławem Cieślarem, o. Hubertem Matusiewiczem, wicedyrektorem Caritas Polska, proboszczami parafii luterańskich w Warszawie i ks. dr. Marci-

nem Hintzem z Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej.

■ **5-10 maja, Neuendettelsau/Niemcy**

Konferencja koordynatorów diakonijnego roku wolontariatu w Europie i USA, podczas której obchodzono 50-lecie wolontariatu w Niemczech.

■ **11-13 maja, Essen/Niemcy**

Konsultacje dotyczące przygotowania międzynarodowych seminariów dla młodzieży szkolnej. W konsultacjach uczestniczyli przedstawiciele ze Słowacji, Węgier, Włoch, Niemiec, Rumunii i Polski.

■ **13-14 maja, Warszawa**

Druga część szkolenia na temat możliwości korzystania z funduszy strukturalnych.

■ **13-19 maja, Dania**

Podróż studyjna pracowników diakonijnych Kościoła Ewangelicko – Augsburgskiego w Polsce w celu zapoznania się z działalnością Diakonii Kościoła Luterańskiego w Danii.

■ **18-25 maja, Łódź, Wrocław, Katowice, diecezja cieszyńska**

Wizyta przedstawicieli Dzieła Diakonii Samodzielnego Ewangelicko – Luterańskiego Kościoła w Niemczech (SELK). Celem wizyty było zapoznanie się z działalnością Kościoła Luterańskiego w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem działalności diakonijnej.

■ **20-23 maja, Berlin/Niemcy**

Odbyły się Dni Wspólnoty Sióstr i Braci Ewangelisty Jana w Berlinie, podczas których Diakonię Kościoła reprezentowali: diakon Karina Chwastek i ks. Marek Londzin, członkowie Polskiej Grupy Roboczej ds. Współpracy ze Wspólnotą Sióstr i Braci Ewangelisty Jana w Berlinie.

■ **22 maja – 12 czerwca, Istebna i Wisła Jawornik**

Pobyty dzieci z Białorusi na obozie wypoczynkowym w ramach akcji pomocy „Dzieciom Czarnobyła”.

CZERWIEC

■ **1-3 czerwca, Dobieszków k. Łodzi**

Seminarium dla przedstawicieli organizacji goszczących wolontariuszy EVS.

■ **1-2 czerwca, Düsseldorf/ Niemcy**

Spotkanie z kierownictwem Dzieła Diakonii Nadrenii w sprawie dalszej partnerskiej współpracy pomiędzy tą organizacją a Diakonią Kościoła w Polsce. Wypracowanie wspólnego stanowiska dla następujących obszarów wspólnych działań diakonijnych: diakonia parafialna, praca wśród osób starszych i niepełnosprawnych, przemoc w rodzinie i in. Diakonię Kościoła reprezentowała dyr. W. Falk.

■ **3-4 czerwca, Bruksela/Belgia**

Udział dyr. W. Falk wraz z Wernerem Stepnem, referentem ds. Pomocy Krajom Europy Wschodniej Dzieła Diakonii Nadrenii w spotkaniu w Regionalnym Europejskim Biurze Dzieła Diakonii Nadrenii, Westfalii i Lippe. Spotkanie dotyczyło wspólnych projektów Unii Europejskiej w zakresie pracy socjalno-diakonijnej w ramach partnerstwa z powyższymi organizacjami diakonijnymi w Niemczech. W trakcie tej wizyty odbyło się także spotkanie z sekretarzem generalnym Eurodiakonii, Albertem Brandstätterem.

■ **6-9 czerwca, Wisła, Cieszyn**

Odbyło się seminarium dla osób niepełnosprawnych w ramach wymiany młodzieży niepełnosprawnej z Polski i Niemiec, będącej wynikiem kontaktów partnerskich pomiędzy Diakonią Kościoła, Stowarzyszeniem „Maria – Marta” i Diakonią Würzburga.

■ **12 czerwca – 2 lipca, Sorkwity**

Pobyty dzieci z Białorusi w ramach akcji pomocy „Dzieciom Czarnobyła” (drugi turnus).

■ **13-16 czerwca, Kaarisilta/Finlandia**

Odbył się Kongres Diakonijny pod hasłem: „Samostanowienie o sobie osób niepełnosprawnych”, w którym Diakonię Kościoła reprezentowali ks. Sławomir Sikora – dyrektor Ośrodka Diakonii „Tabita” i koordynator diakonii w diecezji warszawskiej i ks. Jan Raszyk – koordynator diakonii w diecezji katowickiej.

■ **9-15 czerwca, Frankfurt nad Menem /Niemcy**

Odbyła się międzynarodowa konferencja pod hasłem „Dialog społeczny w Europie Środkowej – wymiana doświadczeń z zakresu świadczeń socjalnych”, z udziałem przedstawicieli nowych państw członkowskich Unii Europejskiej. Diakonię Kościoła reprezentowała dyr. Wanda Falk.

■ **24-27 czerwca, Kraków**

Odbyło się III Seminarium dla Wolontariuszy Diakonijnego Roku Wolontariatu 2003/04.

■ **27 czerwca, Łódź**

Poświęcenie Domu Diakonii przy parafii luterańskiej w Łodzi. Diakonię Kościoła reprezentowali prezes Diakonii bp Jan Szarek i dyr. Wanda Falk.

LIPIEC

■ **3 lipca, Dziegiełków**

Poświęcenie przebudowanego Rodzinnego Domu Dziecka.

■ **24 lipca – 4 sierpnia, Mikołajki**

Odbył się turnus rehabilitacyjno-wypoczynkowy dla osób niepełnosprawnych.

SIERPIEŃ

■ **18-19 sierpnia, Opole**

Wizyta w Polsce przedstawicieli Dzieła Diakonii Nadrenii i Palatynatu oraz spotkanie z przedstawicielami Stowarzyszenia „Hospicjum Opolskie”, którego przewodniczącym jest ks. Marian Niemiec, a także z władzami miasta Opola. Celem spotkania było nawiązanie współpracy pomiędzy organizacjami rządowymi, samorządowymi i pozarządowymi w sprawie utworzenia hospicjum w Opolu.

WRZESIEŃ

■ **9 września, Olsztyn**

Zawieszenie „wiechy” na Domu Pobytu i Opieki w Olsztynie prowadzonym przez Diakonię Neuendettelsau i Fundację Laurentius.

■ **14 września, Warszawa**

Odbyło się seminarium na temat „Zarządzanie organizacjami *non profit*” połączone z prezentacją książki prof. Alfreda Jägera z Wyższej Szkoły Betel z Bielefeld/Niemcy.

■ **16-20 września, Warszawa, Łódź, Pabianice**
Pobyt i występy chóru dziecięcego „Ratta Takter” ze Szwecji oraz członków parafialnej komisji diakonijnej z parafii Sank Perskyrka w Uppsali.

■ **19-21 września, Görlitz/Niemcy**

Odbyło się seminarium dotyczące wypracowania nowych form współpracy w ramach partnerskiego porozumienia ze Wspólnotą Sióstr i Braci Ewangelisty Jana w Berlinie.

■ **21-22, 26-28 września, Warszawa**

Odbyło się I Seminarium dla Wolontariuszy Diakonijnego Roku Wolontariatu 2004/05. Prowadziły je E. Byrtek i nowa koordynatorka wolontariatu przy Diakonii Kościoła Ewa Wunsz.

■ **28 września, Warszawa**

W Ośrodku dla Uchodźców odbyło się spotkanie nt. problematyki uchodźców w Polsce. Wstępne rozmowy dotyczące współpracy Diakonii Kościoła w ramach utworzenia ośrodka lub uruchomienia poradnictwa dla uchodźców.

PAŹDZIERNIK

■ **7 października, Warszawa**

Spotkanie przedstawicieli władz Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu (EPAN) z polskimi organizacjami pozarządowymi, które odbyło się w siedzibie Stowarzyszenia „Otwarte Drzwi”. Diakonię Kościoła reprezentowała A. Darzyńska.

■ **8 października, Warszawa**

Spotkanie z przedstawicielami Kościoła i Diakonii Kościoła Ewangelicko – Reformowanego w sprawie rozszerzenia współpracy pomiędzy Diakoniami obu Kościołów.

■ **9 października, Zabrze**

Ewangelizacja Diakonijna w Zabrzu.

■ **8-9 października, Warszawa**

Odbyła się międzynarodowa konferencja nt.: „Strategia włączania społecznego w rozszerzonej Europie”. Na konferencję zorganizowaną przez Europejską Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu (EPAN) zaproszono przedstawicieli krajów Europy Środkowo-Wschodniej oraz przedstawicieli narodowych sieci EPAN z krajów Europy Zachodniej. Celem konferencji było przygotowanie polskich organizacji pozarządowych do utworzenia polskiej sieci EPAN.

■ **10 października, Wisła Jawornik**

Odbyło się Forum Diakonijne Diecezji Cieszyńskiej.

■ **12-17 października, Strasburg/Francja**

Spotkanie przedstawicieli organizacji członkowskich grupy EDYN oraz sieci Youth Express Network. Celem spotkania było poznanie pracy innych organizacji i nawiązanie współpracy przy tworzeniu wspólnych projektów.

■ **15 października, Wrocław**

Obchody 5-lecia działalności Diakonii Diecezji Wrocławskiej.

■ **16-23 października, Poznań, Warszawa, Kraków, Wrocław**

Wizyta przedstawicielek ewangelickiej organizacji pomocy kobietom z Westfalii, która przebywała w Polsce w związku ze Światowym Dniem Modlitwy 2005.

■ **17-21 października, Sankt Petersburg**

Konferencja nt. „Udział mężczyzn w zapobieganiu przemocy domowej – strategia i praktyka działania” zorganizowana przez Ewangelicki Kościół Niemiec.

■ **18-20 października, Klarysew k. Warszawy**

Odbyła się Konsultacja Diakonijna PRE nt. „Rola wolontariatu w życiu społecznym”. W spotkaniu wzięli udział m.in. minister ds. polityki społecznej, przedstawiciele Caritas, Centrum Wolontariatu i Narodowej Agencji Młodzieży ds. Wolontariatu Europejskiego. Diakonię Kościoła reprezentowała dyrektor generalna Wanda Falk.

■ **29 października, Warszawa, Chrześcijańska Akademia Teologiczna**

Odbyła się konferencja naukowa nt. „Współczesne zadania pomocy społecznej i pracy socjalnej”.

LISTOPAD

■ **5-7 listopada, Thun/Szwajcaria**

Spotkanie zorganizowane w związku ze Światowym Dniem Modlitwy 2005 (nabożeństwo przygotowują Polki). Referat nt. „Obecna sytuacja gospodarczo-socjalna w Polsce z uw-

zględnieniem działalności diakonijnej Kościoła Ewangelicko – Augsburgskiego w RP” wygłosiła dyr. W. Falk.

■ **8-10 listopada, Bruksela/Belgia**

Podróż studyjna zorganizowana przez Dzieło Diakonii Wirtembergii. Temat podróży: „Diakonia w rozszerzonej UE. Polityka i możliwości finansowania”. Diakonię Kościoła reprezentowali ks. Sławomir Sikora, dyr. Ewangelickiego Ośrodka Diakonii „Tabita” i ks. Robert Sitarek, dyr. CeKiRON-u.

■ **10-17 listopada, diecezje: mazurska, katowicka, cieszyńska**

Wizyta przedstawicieli Dzieła Diakonii Nadrenii z Niemiec. Celem wizyty było nawiązanie współpracy w ramach konkretnych projektów na bazie diakonii parafialnej, pracy z osobami starszymi i niepełnosprawnymi, i in.

■ **17 listopada, Warszawa**

Odbyło się spotkanie organizacyjne w sprawie utworzenia polskiej sieci EPAN.

■ **24-26 listopada, Trinec/Czechy**

Spotkanie tzw. Grupy Wyszehradzkiej działającej w ramach Eurodiakonii. Spotkanie dotyczyło utworzenia Diakonii Wyszehradzkiej i współpracy pomiędzy kościelnymi organizacjami diakonijnymi z krajów tzw. „trójkąta wyszehradzkiego” (Polska, Czechy, Słowacja). Diakonię Kościoła reprezentowali m.in. prezes Diakonii bp J. Szarek i dyr. W. Falk.

■ **25 listopada, Warszawa**

Konferencja prasowa poświęcona akcji „Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom 2005”.

■ **25-30 listopada, Zabrze**

Diakonia Kościoła objęła patronat nad polsko-niemiecką akcją świąteczną dla dzieci „Jeden Dzień w Adwencie”.

■ **27 listopada, Jastrzębie Zdrój**

Odbyło się nabożeństwo inauguracyjne akcji „Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom 2005”.

■ **28 listopada, Goleszów**

Odbyło się nabożeństwo inauguracyjne akcji „Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom 2005”.

■ **29 listopada, Warszawa**

Spotkanie z ks. dr. Adamem Dereniem, nowym dyrektorem Caritas Polska.

GRUDZIEŃ

■ **4 grudnia, Warszawa**

Inauguracja akcji „Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom 2005” w parafii Świętej Trójcy w Warszawie.

■ **19 grudnia, Kraków**

Akcja rozprowadzania świec „Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom 2005” na krakowskim rynku pod patronatem Programu 1 TVP. opr. Wanda Falk, Anna Darzyńska

Światłość i sól

„Niech nasza światłość świeci” – tak brzmiało w tym roku motto Światowego Dnia Modlitwy, który obchodzono 4 marca. W tym roku liturgię, jak i całe nabożeństwo, przygotowały kobiety z Polski, z Kościołów trzech tradycji: protestanckiej, prawosławnej i rzymskokatolickiej.

Centralne nabożeństwo odbyło się w kościele ewangelicko – augsburskim Świętej Trójcy w Warszawie. Rozpo-

częto je staropolskim zwyczajem: powitaniem wszystkich uczestników chlebem i solą.

Kazanie podczas nabożeństwa wygłosiła luteranka, mgr teologii Kornelia Pilch. Ofiary pieniężne zebrane podczas nabożeństw na całym świecie przeznaczone zostaną na cele diakonijne.

Nabożeństwa z okazji Światowego Dnia Modlitwy 2005 odbyły się w po-

fol. E. Byrtek

nad 170 krajach świata. Tradycja tych nabożeństw liczy już 117 lat, w Polsce natomiast pierwsza wspólna ekumeniczna modlitwa kobiet miała miejsce w 1927 r. w Łodzi. D.L.

Dyskutowałyśmy aż do uzgodnienia

– rozmowa z Ewą Walter, przewodniczącą Krajowego Komitetu Światowego Dnia Modlitwy

Jakie to uczucie, wiedząc, że w wielu miejscach na całym świecie, nawet tych najbardziej odległych, ma miejsce nabożeństwo odprawiane według liturgii przygotowanej przez chrześcijanki z Polski?

– Uczucie, które mi towarzyszy, to przede wszystkim wielkie wzruszenie i radość, że tego samego dnia w ponad 170 krajach popłyną modlitwy o sprawy, które nam, polskim chrześcijankom, są bliskie i ważne. Trudno sobie wyobrazić, że tego samego dnia na całym świecie, na wielu nabożeń-

naszych siostr i braci żyjących w różnych zakątkach świata, w zupełnie odmiennych warunkach? Wiem, że we wszystkich krajach włożono wiele wysiłku, by przed wspólną modlitwą, poznać naszą historię, kulturę, sytuację gospodarczą i polityczną oraz problemy, które przeżywamy.

Ucieszyły mnie serdeczne pozdrowienia i zapewnienia o modlitwie za nas w tym szczególnym dniu, które

otrzymałyśmy z wielu krajów, m.in. z Libanu, Paragwaju, Sri Lanki. Cieszę się, że w nabożeństwie w Warszawie udział wezmą przedstawicielki komitetów Światowego Dnia Modlitwy z Czech, Danii, Niemiec, Rosji, Słowacji i Ukrainy.

Czy trudna była droga dochodzenia do porozumienia i wypracowywania jednej liturgii przez chrześcijanki różnych wyznań z Polski? Jak Pani ocenia tę współpracę z perspektywy czasu?

– Co roku z niecierpliwością oczekiwaliśmy czasu, kiedy wspólnie, w ekumenicznym gronie, będziemy mogły przygotować kolejne nabożeństwo ŚDM. Łączyłyśmy się w modlitwie co roku z naszymi siostrami z innych krajów, cza-

sami dla nas bardzo odległych. Czuliśmy, jak wielkim błogosławieństwem musi być ta modlitwa dla kobiet, które ją przygotowały. Im bardziej to odczuwałyśmy, tym bardziej rodziło się w nas pragnienie, aby kiedyś na całym świecie popłynęła modlitwa z Polski. Wiedziałyśmy, że musi ona być przygotowana wspólnie przez chrześcijanki trzech tradycji: rzymskokatolickiej, prawosławnej i protestanckiej. Chciałyśmy już w 1995 r. zwrócić się

Bóg pozwolił nam, chrześcijankom z Polski, nieść światło Słowa Bożego całemu światu.

Witanie chlebem i solą

stwach, chrześcijanie pozdrowią się słowami „Szczęść Boże” i staropolskim zwyczajem podzielią się chlebem i solą. A może komuś zabraknie chleba? Dlatego obok radości, serce wypełnia niepokój. Czy sprawy, które są dla nas istotne, będą zrozumiałe dla

Przewodnicząca Komitetu Krajowego ŚDM Ewa Walter (pierwsza z lewej)

fol. E. Byrtek

Rok Diakonii 2004 w diecezjach

Jedno z głównych założeń planu pracy rad diakonii we wszystkich niemal diecezjach było takie, by **tematyka dotycząca diakonii przewijała się podczas wszystkich podejmowanych w 2004 r. akcji**, nie tylko tych nowych, ale także stałych i wypracowanych już form. Oto niektóre z prowadzonych form pracy parafialnej i diakonijnej w poszczególnych diecezjach.

DIECEZJA CIĘŻYŃSKA

- rekolekcje pasyjne dla księży i diakonów: refleksje nad dziełem diakonii w służbie bliźniemu w Kościele;
- rekolekcje pasyjne dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich: jednym z tematów była diakonia;
- Dni Skupienia dla Sióstr Diakonis żeńskiego Ewangelickiego Diakonatu „Eben-Ezer” w Dziegielowie;
- pobyt 30-osobowej grupy dzieci z Białorusi w ramach akcji pomocy „Dzieciom Czarnobyla” w domach gościnnych na terenie parafii Istebna i Wisła Jawornik;
- kolonie ogólnopolskie w Wiśle Jaworniku dla dzieci z rodzin najuboższych, które prowa-

dziła Danuta Jagucka przy udziale pracowników CME;

- poświęcenie i otwarcie Ewangelickiego Rodzinnego Domu Dziecka w Dziegielowie;
  - wypoczynek 40-osobowej grupy dzieci z Bieszczad, które przyjechały na zaproszenie grupy małżeństw z Dziegielowa; grupa ta od lat prowadzi pomoc dla ubogich, wielodzietnych rodzin z terenu Bieszczad;
  - inauguracja akcji „Kromka Chleba”;
  - Diecezjalny Dzień Diakonii o charakterze forum diakonijnego – działalność diakonijną prezentowały różne grupy parafialne;
  - Dni Skupienia dla ewangelistów;
  - otwarcie Stacji Diakonijnej w parafii w Bielsku;
  - inauguracja „Wigilijnego Dzieła Pomocy Dzieciom 2004” podczas niedzielnego nabożeństwa w parafii w Golezowie;
  - wczasy świąteczno-noworoczne dla osób samotnych w Wiśle Jaworniku.
- ◆ **Stale elementy pracy diakonijnej:**
- międzydiecezjalne spotkania osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Ustroniu Polanie

w ramach Ewangelickiego Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych „Maria – Marta”;

- wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego, punkty wydawania odzieży, punkty apteczne, parafialne świetlice środowiskowe.

DIECEZJA KATOWICKA

- akcja „Skarbonka Diakonijna” w okresie pasyjnym;
- Diecezjalne Forum Diakonijne: wymiana doświadczeń pomiędzy parafialnymi komisjami diakonijnymi;
- Święto Diakonii w Bytomiu;
- zakup wyprawek szkolnych dla najbardziej potrzebujących dzieci z diecezji mazurskiej;
- udział w akcji koordynowanej przez Centrum Misji i Ewangelizacji „Prezent pod choinkę” dla dzieci z Ukrainy;
- inauguracja akcji „Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom 2004” podczas nabożeństwa w Jastrzębiu Zdroju;
- działalność Młodzieżowej Świetlicy Środowiskowej „Ekipa” przy parafii w Katowicach Szopieniacach; opieką objętych jest około 70

do Walnego Zgromadzenia ŚDM z prośbą, byśmy mogły przygotować takie nabożeństwo, ale bałyśmy się, że jeszcze nie dojrzałyśmy w naszej współpracy ekumenicznej. Uczyniłyśmy to w 1999 roku i ku naszej radości IX Walne Zgromadzenie ŚDM powierzyło nam przygotowanie liturgii na rok 2005 pod hasłem „*Niech nasza światłość świeci*”. A potem rozpoczął się okres intensywnej pracy. W skład zespołu przygotowującego liturgię weszło po jednej przedstawicielce z 9. Kościołów wszystkich trzech tradycji, a przewodniczącą została pani Małgorzata Platajs z Kościoła Ewangelicko – Augsburskiego. W zespole była tylko jedna teologini, pozostałe reprezentowały różne zawody i środowiska. Chciałyśmy, by ta wspólna liturgia wpływała z naszej wiary, przeżyć i doświadczeń.

Każde spotkanie zespołu rozpoczęło się modlitwą i krótkim rozważaniem, a potem każda uczestniczka przedstawiała ten fragment liturgii, który na to spotkanie przygotowała w domu. Rozpoczynała się dyskusja,

krok po kroku, zdanie po zdaniu, czasami bardzo długa, nawet nad jednym słowem. Czasami sformułowanie, które było bliskie i ważne dla jednej siostry, dla drugiej okazywało się obce. Jednak wszystkie rozmowy odbywały się w atmosferze życzliwości i wzajemnego zrozumienia. Każda starała się uzasadnić swoje stanowisko z punktu widzenia swojego Kościoła, własnej pobożności. W każdym wypadku dysktowano aż do uzgodnienia, nie pozostawiano żadnego problemu bez odpowiedzi. O dobrej atmosferze współpracy może świadczyć fakt, że po ostatnim spotkaniu, wszystkie żegnałyśmy się ze smutkiem i z poczuciem, że będzie nam brakować tych wspólnych spotkań, wspólnej modlitwy i pochylania się nad Biblią.

Czy czuje Pani satysfakcję widząc efekt tej współpracy? Czego nauczyłyście się Panie o sobie nawzajem?

– Cieszę się przede wszystkim z tego, że w naszej złożonej sytuacji ekumenicznej mogliśmy wspólnie, w atmosferze życzliwości i zrozumienia, przygotować nie tylko liturgię, ale również program nabożeństwa dla dzieci i różne materiały pomocnicze. Cieszę się, że zaangażowało się tak wiele osób z różnych Kościołów. Ale przede wszystkim ufam, że ta nasza ekumeniczna współpraca służyła wielbieniu naszego wspólnego Boga. Wdzięczna jestem, że Bóg pozwolił nam, chrześcijankom z Polski, nieść światło Słowa Bożego całemu światu.

W czasie pracy mogliśmy doświadczyć naszych podobieństw i różnic, lepiej poznać inne tradycje i formy pobożności. Uczyliśmy się wzajemnego zrozumienia i wrażliwości na wypowiedane słowa, które mogą czasami bardzo ranić. Ale przede wszystkim przekonaliśmy się, że pomimo wszystkich różnic, łączy nas wiara w tego samego Trójjedynego Boga i że możemy razem modlić się i czytać Biblię.

rozmawiała: Danuta Lukas

dzieci w wieku gimnazjalnym oraz dzieci młodszych; prowadzona jest także praca socjalna z osobami bezrobotnymi;

- działalność świetlicy socjoterapeutycznej „Tęczowy Ogród” przy parafii w Opolu;
- w parafii w Zabrze odbywały się godziny biblijne i nabożeństwa pasyjne pod wspólnym tematem: „Diakonijne owoce krzyża”; przeprowadzono także ewangelizację parafialną „Rodzina przestrzeni diakonii”;
- zebranie ofiary pieniężnej na paczki świąteczne dla dzieci z diecezji mazurskiej;
- wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego, punkty wydawania odzieży używanej i lekarstw;
- służba odwiedzinowa.

DIECEZJA MAZURSKA

● wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego: ich działalność oparta jest na współpracy z zaprzyjaźnionymi parafiami lub osobami oraz z zakonem joannitów; nie jest to zorganizowana współpraca osadzona na regularnych zamówieniach, czy organizowanych w ramach diakonii transportach.

● działalność stacji diakonijnych przy parafiach w Sorkwicach i Mrągowie: świadczą opiekę socjalną, terapeutyczną i medyczną korzystając z funduszy Diakonii Kościoła i sponsorów;

● realizacja projektu pomocy dla bezrobotnych kobiet i organizacja świetlicy terapeutycznej w parafii w Sorkwicach;

● projekt pomocy dzieciom ulicy w ramach otwartej świetlicy terapeutycznej w parafii w Mrągowie;

● działalność diakonijna oparta w głównej mierze na wolontariacie: opieka domowa przy stacji diakonijnej w Sorkwicach, warsztaty naprawy rowerów i sprzętu rehabilitacyjnego w ramach programu pomocy uzależnionym;

● projekty diakonii parafialnej: dożywianie dzieci w szkołach, zakup podręczników i wyprawek szkolnych dla dzieci, współfinansowanie wypoczynku letniego dla dzieci i wczasów dla niepełnosprawnych, opłaty czesnego dla młodzieży szkół średnich, przygotowanie paczek świątecznych dla dzieci, pomoc odzieżowa, zakup opału na zimę, dofinansowanie zakupu lekarstw, udzielanie pomocy indywidualnej;

● udział w projektach ogólnokościelnych: „Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom”, Skarbonka Diakonijna, „Kromka Chleba”, „Prezent pod choinkę” dla dzieci z Ukrainy;

● współpraca z Diakonią Kościoła, Diakonią Diecezji Wrocławskiej i Katowickiej;

● współpraca z partnerami z zewnątrz: parafiami partnerskimi i osobami zaprzyjaźnionymi, organizacjami diakonijnymi z Niemiec, zakonem joannitów, Dziełem Diakonii w Neuen-dettelsau;

◆ **działalność zorganizowanych form opieki:** Dom Opieki „Arka” w Mikołajkach, Dom Opieki „Betezda” w Ukcie.

DIECEZJA WARSZAWSKA

◆ W oparciu o komisje diakonijne:

● służba odwiedzinowa i dowożenie osób starszych na niedzielne nabożeństwa;

● zbiórka darów, indywidualna pomoc charytatywna na zakup lekarstw i żywności, wsparcie finansowe dla jadłodajni (parafia w Zgierzu);

● pozyskiwanie sponsorów dla akcji diakonijnych;

● pomoc charytatywna dla najuboższych mieszkańców Mazur;

● organizowanie świątecznych kiermaszy;

● spotkania dla osób starszych i samotnych (Boże Narodzenie i śniadania diakonijne w Wielkanoc) przy parafii Świętej Trójcy w Warszawie;

● Święto Diakonii parafialnej;

● niedzielne przedszkole diakonijne przy parafii Świętej Trójcy w Warszawie o charakterze szkoły niedzielnej dla młodszych dzieci;

● akcja dożywiania dzieci ulicy w ramach spotkań Klubu Dobrej Nowiny (parafia w Kutnie).

◆ Działalność instytucjonalna:

● Ewangelicki Ośrodek Diakonii „Tabita” w Konstancinie-Jeziornie, Dom Opieki „Sarepta” w Węgrowie;

● stacje diakonijne w Łodzi, Węgrowie, Łasku i Kielcach;

● wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego przy parafii w Łodzi, Łasku, Ozorkowie, Kutnie i Węgrowie;

◆ Inne:

● organizacja konsultacji diakonijnych Polskiej Rady Ekumenicznej w Konstancinie-Jeziornie;

● reprezentowanie Diakonii Kościoła na konferencjach międzynarodowych i podczas podróży studyjnych;

● udział w akcjach ogólnokościelnych, jak np. „Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom”, „Prezent pod choinkę” dla dzieci z Ukrainy.

DIECEZJA WROCŁAWSKA

◆ W oparciu o parafialne komisje diakonijne:

● służba odwiedzinowa wśród osób starszych i samotnych oraz przewożenie starszych parafian lub mieszkających daleko na nabożeństwa;

● indywidualna pomoc rzeczowa (odzież, żywność); pomoc rodzinom wielodzietnym;

● indywidualna pomoc finansowa (opłacanie rachunków, zakup opału i lekarstw);

● przygotowanie paczek świątecznych dla dzieci, dofinansowywanie wyjazdów letnich i wypoczynku dzieci, zakup podręczników szkolnych i do lekcji nauczania kościelnego;

● wycieczki dla seniorów;

● działalność socjalno-rehabilitacyjna (parafia w Karpaczu); pielęgniarskie wizyty domowe;

● wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego;

● działalność świetlicy środowiskowej (parafia w Karpaczu);

● pomoc rzeczowa lub finansowa dla miejscowych szpitali i przychodni (np. zbiórka pieniędzy przez parafię w Szczecinie na zakup tomografu komputerowego dla Samodzielnego Zespołonego Szpitala Wojewódzkiego w Szczecinie); wsparcie rzeczowe dla Stowarzyszenia Rodziców Dzieci Autystycznych (parafia w Gorzowie Wielkopolskim);

● dofinansowywanie wakacji dla dzieci z domów dziecka, Ośrodka Szkolno-Wychowawczego (parafia w Szczecinie); dla Ośrodka dla Kobiet Bezdomnych i Dotkniętych Przemocą (parafia w Szczecinie).

◆ Działalność instytucjonalna:

● Diakonijna Stacja Ratunkowo-Socjalna „Miłosierny Samarytanin” (parafia w Karpaczu);

● stacje diakonijne (parafia w Kłodzku i Wrocławiu);

● Diecezjalna Stacja Socjalna (parafia w Sy-cowie wraz z zakonem joannitów);

● Centrum Kształcenia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych we Wrocławiu (CeKiRON; Gimnazjum Integracyjne, Liceum Ogólnokształcące, Technikum Ekonomiczne, Zasadnicza Szkoła Zawodowa);

● Ośrodek Szkolno-Wychowawczy z internatem przy CeKiRON-ie;

● Niepubliczna Szkoła Polsko-Niemiecka przy CeKiRON-ie;

● Szkoła Przesposabiająca do Pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi – przy CeKiRON-ie;

● Dom Pomocy Społecznej „Samarytanin” przy CeKiRON-ie;

● Ekumeniczna Stacja Opieki – Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego, Rehabilitacji i Opieki Paliatywnej (parafia we Wrocławiu);

● przedszkola niepubliczne („Jedyneczka” i „Bajka” przy parafii w Wałbrzychu i Muzyko-Językowe „Wesołe Nutki” przy parafii we Wrocławiu).

Inne:

● akcja „Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom”;

● akcja „Prezent pod choinkę” dla dzieci z Ukrainy;

● pomoc charytatywna dla dzieci z Mazur;

● wspieranie Ewangelickiego Instytutu Muzyki Sakralnej (działa w ramach Diakonii Diecezji Wrocławskiej).

oprac. Danuta Lukas

na podstawie sprawozdań:

ks. Marka Londzina, ks. Jana Raszyka,

ks. Rolanda Zagóry, ks. Sławomira Sikory,

ks. Roberta Sitarka

Wspólna przyszłość kobiet i mężczyzn

– rozmowa z Wandą Falk, dyrektorem generalnym Diakonii Kościoła

Choć w Polsce gospodarka planowa przekształciła się w gospodarkę rynkową, to jest to nadal kraj, który ciągle jeszcze przeobraża się pod względem gospodarczym. Czy kobiety w Polsce na tych przemianach zyskały, czy też straciły?

– Tylko nieliczne kobiety czują się przegrane w związku z ekonomicznymi przemianami w Polsce. Według danych Banku Światowego, co trzeci przedsiębiorca w Polsce jest kobietą. Jest to jeden z najwyższych wskaźników na świecie. Karierę robią wprawdzie tylko nieliczne kobiety, ale histo-

odrzuciona przez Sąd Konstytucyjny jako niezgodna z konstytucją.

W czasach socjalizmu pogodzenie życia rodzinnego i pracy było możliwe dzięki uregulowanemu przez państwo systemowi opieki nad dzieckiem. Jak wygląda to dzisiaj?

– Zarówno w czasach socjalizmu, jak i teraz, trudno było i jest pogodzić wyzwania życia zawodowego z rolą matki lub ojca. To prawda, że dawniej system opieki nad dzieckiem oferowany przez państwo był bardziej dostępny. Dzisiaj też działa dużo różnego rodzaju przedszkoli i żłobków, jednak

le z nich decyduje się jednak na podwójne obciążenie: praca i prowadzenie domu. Widoczna jest jednak tendencja, zwłaszcza w przypadku młodych małżeństw z dziećmi, że ojcowie coraz częściej angażują się w obowiązki domowe i wychowanie dzieci.

Bezrobocie dotyczy w Polsce znacznie większej liczby kobiet niż mężczyzn. Czy kobiety są w takim razie gorzej wykształcone? Czy też mężczyźni są bardziej faworyzowani na rynku pracy?

– Polskie kobiety są, według statystyk, lepiej wykształcone niż mężczyźni. Przykładowo: liceum ukończyło 54,8% kobiet i tylko 35,4% mężczyzn. Wykształcenie wyższe posiada 11% kobiet i 9% mężczyzn. Kobiety stanowią też większość wśród osób studiujących (55%). Mimo to, co druga kobieta i co trzeci mężczyzna w Polsce stwierdza, że kobiety są dyskryminowane na rynku pracy. To mężczyźni są znacznie częściej pracodawcami aniżeli kobiety. Kobietom też jest dużo ciężiej znaleźć pracę niż mężczyznom. A jeśli już ją znajdą, to nie szukają lepszej, lecz godzą się z tym, iż będą pracować za niższe wynagrodzenie. W wielu polskich firmach regułą jest, że im wyższa pozycja, tym większa różnica w wynagrodzeniach dla kobiet i mężczyzn. W przypadku urzędników wyższej służby administracyjnej lub pracowników naukowych, mężczyźni zarabiają o 30% więcej aniżeli kobiety. Kobiety są najczęściej obecne w tych zawodach, w których płace często plasują się poniżej średniej krajowej: w szkolnictwie, służbie zdrowia, opiece społecznej, w branży hotelarskiej i restauracyjnej.

Kościół Rzymskokatolicki ze swoim tradycyjnym obrazem rodziny odgrywa na pewno dużą rolę w nowej polskiej rzeczywistości. Czy istnieje tendencja, by kobiety ponownie zepchnąć do kuchni?

– W kręgach kościelnych od stuleci stawia się za wzorzec rodziny patriar-

Ważne jest bowiem, by kobiety i mężczyźni wzajemnie się szanowali i wspólnie próbowali stworzyć dla obu stron lepszy, bardziej sprawiedliwy i spokojny świat.

rie właśnie tych kobiet, które osiągnęły sukces, tzn. kobiet biznesu, przedstawicielek świata nauki i sztuki, są popularyzowane przez media.

Z drugiej jednak strony, wiele kobiet podkreśla, że wcześniej otrzymywały np. lepszą opiekę medyczną. Obecnie czują się często traktowane bardziej jak „przedmiot” niż człowiek, który odczuwa nie tylko dolegliwości ciała, ale także duszy. To dotyczy szczególnie tematu aborcji. W 1993 r. wprowadzono prawo o ochronie życia poczętego. Zgodnie z tą ustawą, przerwanie ciąży jest możliwe tylko w pierwszych dwunastu tygodniach ciąży w następujących przypadkach: gdy ciąża jest wynikiem gwałtu, gdy życie lub zdrowie matki jest zagrożone lub przy nieuleczalnej chorobie płodu. Nowelizacja do tej ustawy z 1996 r., która dopuszcza aborcję także w przypadku „złej sytuacji socjalnej”, została w 1997 r.

ze względów finansowych nie są one dostępne dla wszystkich rodziców. Z przeprowadzonej niedawno ankiety wynika, że 13% respondentów nie stać na opłacanie dziecku miejsca w przedszkolu. Wcześniej kobiety będące w ciąży otrzymywały większe wsparcie ze strony państwa. Przede wszystkim urlop macierzyński był dłuższy, wypłacano tzw. dodatek na dziecko, rodzice otrzymywali np. wyprawkę dla dziecka. Dzisiaj wiele kobiet, zwłaszcza młodych i pracujących zawodowo, obawia się, że straci swoją dotychczasową pracę, gdy będzie chciało do niej powrócić po dłuższej przerwie.

Osiemnaście procent polskich kobiet uważa, że obciążenie pracą jest tak duże, że cierpi na tym ich życie rodzinne. Dlatego wiele z nich czuje się zmuszonych wybierać pomiędzy karierą i rezygnacją z życia zawodowego. Ze względów finansowych wie-

chalny model ze Starego Testamentu. Ten stereotyp jest nadal popularny i żywy nie tylko w polskim społeczeństwie. Nie można jednak powiedzieć, że Kościół w sposób celowy popularyzuje motto „dzieci – kuchnia – Kościół” (z niem. *Kinder – Küche – Kirche*). W Polsce ciągle funkcjonuje pojęcie Matki-Polki, która heroicznie i entuzjastycznie bierze na siebie podwójne obciążenie: domem i pracą zawodową. Niejaką rekompensatą dla niej jest bardzo mocna pozycja kobiety w życiu rodzinnym.

Jak wygląda sytuacja kobiet, które sobie w tym nowym systemie nie radzą, które nie mogą już o własnych siłach wyjść z błędnego koła ubóstwa, uzależnień, domowej przemocy? Czy oferta pomocy dla tych kobiet jest wystarczająca?

– Liczba ludzi żyjących w Polsce na granicy ubóstwa w ciągu ostatnich pięciu lat podwoiła się. W tej najuboższej warstwie społeczeństwa kobiety stanowią większość (69,5%). Jednocześnie też stanowią większość wśród osób pozostających bez pracy. W szczególnie ciężkich warunkach socjalnych żyją

kobiety samotnie wychowujące dzieci i rodziny wielodzietne. Oba te czynniki: trudna sytuacja socjalna i długotrwałe bezrobocie są najczęstszą przyczyną kryzysów w rodzinie, chorób. Stąd miejsca oferujące kobietom pomoc, są coraz bardziej poszukiwane. Niestety, w Polsce ciągle istnieje za mało tego typu instytucji, punktów pomocy kryzysowej, centrów pomocy rodzinie, a te, które działają, mają ręce pełne roboty.

A co może zaproponować i co może zmienić w tej kwestii ewangelicka organizacja diakonijna w katolickim kraju?

– Mimo że Kościół Ewangelicko – Augsburgski w Polsce liczy 80 000 wierznych, nasza organizacja, Diakonia Kościoła jest znana i obecna w życiu publicznym. W ramach Diakonii działa dziesięć domów opieki, dwadzieścia stacji diakonijnych, sześć wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, trzy świetlice socjoterapeutyczne, trzy przedszkola, rodzinny dom dziecka, Centrum Kształcenia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z ponad 230 uczniami i uczennicami. Od pięciu lat Diakonia Kościoła wraz z katolicką

Caritas i prawosławnym Dziełem Miłosierdzia przeprowadza świąteczną akcję pomocy dzieciom. Ważne też jest, że w naszych ośrodkach na pomoc mogą liczyć ludzie bez względu na swoje wyznanie.

A jak widzi Pani przyszłość kobiet w Polsce?

– Myślę, że w przyszłości więcej kobiet będzie mogło zajmować stanowiska kierownicze. Dzięki temu będą mogły mieć większy wpływ na wiele spraw. Uważam, że bardzo ważną rolę w przełamywaniu różnego rodzaju ciągle żywych uprzedzeń i stereotypów odgrywa Pełnomocnik Rządu ds. Równego Statusu Kobiet i Mężczyzn. Równocześnie nie można jednak zapomnieć o tym, że przyszłość kobiet jest ściśle związana z przyszłością mężczyzn. Ważne jest bowiem, by kobiety i mężczyźni wzajemnie się szanowali i wspólnie próbowali stworzyć dla obu stron lepszy, bardziej sprawiedliwy i spokojny świat.

rozmawiała: Annemarie Heibroek
tłum. Danuta Lukas

Wywiad ukazał się w dwutygodniku „Unsere Kirche” (nr 8/20-26 Februar 2005).

O roli mężczyzny w zapobieganiu przemocy domowej

„Zastanów się nad tym, jeśli kobieta przez ciebie płacze, bo Bóg rachuje jej łzy. Niewiasta wzięta się z męskiego żebra. Nie ze stopy, byś ją deptał. Nie z głowy, byś nad nią górował, ale z twego boku, by była ci równą. Spod twego ramienia, byś ją chronił, i spod serca, byś ją kochał.”
(tekst z Talmudu, skarbnicy przysłów i modlitw)

Pod hasłem „Udział mężczyzn w zapobieganiu przemocy domowej – strategia i praktyka działania” odbyły się w dniach 17-21 października 2004 r. w Sankt Petersburgu w Rosji trzydniowe warsztaty, których organizatorami były rosyjskie instytucje pozarządowe (Instytut Przeciwdziałania Dyskryminacji w Kontaktach między Kobiętami i Mężczyznami oraz Centrum Interwencji Kryzysowej) oraz Dzieło Diakonii Kościoła Ewangelickiego w Niemczech.

W warsztatach uczestniczyło około 30 osób, większość z nich przyjechała z Rosji

oraz dawnych republik radzieckich i państw dawnego bloku wschodniego (Albania, Armenia, Białoruś, Czarnogóra, Gruzja, Macedonia, Ukraina), a także z Kostaryki, Gwajany i Brazylii.

Program warsztatów rozpoczął się od wystąpienia Uny Hombrecher i Natalii Kodryewej – głównych organizatorek zjazdu. Zajęły się one zagadnieniami relacji pomiędzy mężczyznami i kobietami oraz wpływem, jaki wywierają na występowanie i intensywność zjawiska przemocy w rodzinie.

Motywytem przewijającym się przez wszystkie sesje warsztatów była prezentacja Alvaro Camposa Guadamuza z kostarykańskiego uniwersytetu (Institute of Masculinity, Couple and Sexuality), który wprowadził uczestników w zagadnienia praktyczne związane ze specyficznym pojęciem profilaktyki przemocy ze strony mężczyzn. Alvaro Campos jest doświadczonym trenerem, prowadzącym w swoim kraju warsztaty dla mężczyzn. Zajęcia te mają pomóc uczestni-

kom odpowiedzieć sobie na pytanie, co to znaczy być prawdziwym mężczyzną na progu XXI w., gdy wcześniejsze patriarchalne wzorce przestają być powszechnie akceptowane. Rośnie więc potrzeba przeformułowania schematu „prawdziwego mężczyzny”. Alvaro Campos prezentował szereg ćwiczeń warsztatowych poświęconych temu zadaniu. Jego zaproszenia do udziału w ćwiczeniach spotykały się z dużym zainteresowaniem i rosnącą gotowością ze strony słuchaczy – mężczyzn. Wydaje się, że wielu z nich odniosło osobiste korzyści z włączenia się w tok ćwiczeń.

Ciekawe wystąpienie wygłosił też Klaus Eggerding, reprezentujący Männerbüro Hannover. Przedstawił on metody pracy ze sprawcami, funkcjonujące w ramach programu interwencyjnego przeciwdziałającego przemocy domowej. Słuchacze poznali warunki prawne, w jakich działają służby niemieckie (policja, prokuratura i sądownictwo, służby socjalne, organizacje poza-

W zgodzie ze sobą

– wolontariat na Arki

Do szkoły w Arki chodzi jak na razie tylko jeden uczeń. W przyszłym roku dołączy do niego brat. Arki to archipeląg małych greckich wysepek, położonych blisko granic Turcji, z których tylko jedna jest zamieszkała. Na Arki na stałe mieszkają 33 osoby – to około dwudziestu domów, w tym aż cztery z nich to tawerny, które latem tętnią życiem przez całą dobę.

Zbieranie roślin

Przez sześć miesięcy, jako wolontariuszka z programu EVS, pracowałam w Grecji dla organizacji Archipelagos Aigaiou, zajmującej się ochroną środowiska Morza Egejskiego. Razem ze mną pracowali też wolontariusze z innych organizacji. Byliśmy podzieleni na dwie grupy: pierwsza zajmowała się badaniami środowiska morskiego, druga, w której i ja pracowałam, zajmowała się środowiskiem lądowym. Moja praca polegała na zbieraniu i rozpoznawaniu roślin występujących na Arki i siedemnastu wyspach należących do jej archipelagu, opisie występujących typów roślinności, a także na oszacowaniu stopnia erozji i szkód spowodowanych wypasaniem bydła. Oprócz tego gromadziliśmy też informacje potrzebne do wypełnienia wniosku o ustanowienie rezerwatu przyrody na tym obszarze.

Szkoła życia

Przez sześć miesięcy miałam możliwość poznania tamtejszego środowiska naturalnego i przede wszystkim, po niedawnej obronie pracy na Wydziale Leśnym SGGW w Warszawie, rozwinięcia swoich umiejętności zawodowych. Wielokrotnie była to prawdziwa szkoła życia, gdyż w naszej międzynarodowej grupie często ścierały się różne poglądy i zapatrywania. Czasami trzeba było ich bronić do utraty tchu, innym razem przyznać przeciwnikowi rację.

Bez pubów i dyskotek

Nielatwe okazało się dla mnie przewyciężenie barier kulturowych. Ale wiele zależy tu od chęci. Na sześć miesięcy rozstałam się ze swoim sposobem życia, przyzwyczajeniami, by móc poznać kulturę kraju, w którym teraz mieszkalam. Z wielkiego miasta, w którym żyłam od 24 lat, trafiłam nagle na małą wysepkę na końcu świata, bez pubów, dyskotek, kin, teatrów. To wszystko było oddalone ode mnie o dwie godziny, a czasami dziewięć godzin podróży promem, w zależności od tego, o którą rozrywkę chodziło. Tutaj siłą rzeczy trzeba było się dostosować i przestawić na inny rytm życia: dużo spokojniejszy, uzależniony także od rytmu przyrody. Czasami bo-

wiem było tak gorąco, że trzeba było pójść na „przymusowy” odpoczynek i zrobić przerwę w pracy. I okazywało się wtedy, że była to... najwspanialsza rzecz w życiu, jaką mogłam zrobić. Nigdy wcześniej nie żyłam bardziej w zgodzie ze sobą niż tutaj.

Wszystko swoim torem

Życie społeczności lokalnej na Arki kierowało się swoimi prawami. Z jednej strony byli oni dla mnie trochę zamknięci, konserwatywni, a z drugiej strony wydali mi się otwarci i ciekawi drugiego człowieka, chętni, by poznać jego życie, dowiedzieć się, skąd pochodzi i po co tu jest. Sześć miesięcy to też wystarczający czas na zdystansowanie się do wielu spraw, na zmiany, na przewartościowanie swojego życia i uświadomienie sobie, jak mało rzeczy jest nam potrzebnych do szczęścia. Tutaj, na wyspie, ludzie ciągle żyją bliżej natury, według swoich tradycji.

Te sześć miesięcy na Arki to najcenniejszy czas w moim życiu, czuję się o wiele bogatsza wewnętrznie, bogatsza w doświadczenie i trochę starsza. W jakimś stopniu ten wyjazd odmienił też moją przyszłość. W jakim? Tego jeszcze dokładnie nie wiem, ale zdecydowałam się na złożenie wniosku o prowadzenie projektu z Kapitału Przyszłości, który chcę zrealizować w Grecji przy pomocy organizacji, z którą pracowałam. Jak to wszystko się potoczy, o to możecie zapytać mnie za rok. Jedno wiem na pewno, że będzie dobrze i że każdemu polecam taki wyjazd.

Katarzyna Rosłońska

rządowe zajmujące się kobietami i mężczyznami uwikłanymi w sytuacje przemocy). Niezwykle cenne wydaje się ściśle współdziałanie służb na poziomie operacyjnym (np. w formie systematycznych spotkań), jak również dostosowanie norm prawnych, pozwalające skutecznie nie tylko ścigać i karać sprawców, ale także pomagać im zmienić zachowanie i zapobiegać powtarzaniu się sytuacji przemocy.

Duże wrażenie wywarły prezentacje instytucji działających na terenie byłego Związku Radzieckiego. Mogą się one pochwalić niemałym dorobkiem teoretycznym i praktycznym w dziedzinie zapobiegania przemocy domowej, a w szczególności w pracy z mężczyznami jako potencjalnymi (lub już rzeczywistymi) sprawcami. Organizacje takie – rozsiane po najdalszych zakątkach Rosji i innych dawnych republik radzieckich, zmagają się, rzecz jasna, z wieloma

trudnościami (głównie materialnymi), zdążyć jednak i tak, że wspierane są przez państwo i rozszerzają swoją działalność z dużymi sukcesami.

To połączenie prezentacji sposobu myślenia o udziale mężczyzn w walce ze zjawiskiem przemocy oraz metod działania stosowanych w tej dziedzinie w Europie Zachodniej i w krajach byłego bloku wschodniego dało interesujący efekt. Widać było wyraźnie różnice kulturowe i specyfikę krajów i regionów. Oczywiście, poziom świadomości społecznej problemu i gotowości różnych instytucji państwowych do popierania organizacji sprzeciwiających się przemocy jest bardzo zróżnicowany. Różne są także obciążenia, problemy, ale i zasoby społeczne istotne dla ich działalności. Wydaje się jednak, że coraz ważniejsze staje się myślenie i towarzyszące mu działanie, w kategoriach ról społecznych przypisa-

nych płci – co z języka angielskiego nazywa się *gender* (w jęz. polskim i innych słowiańskich brak dobrego odpowiednika). Włączenie zagadnienia zachowań, przekonań i stereotypów społecznych związanych z płcią wydaje się obecnie najważniejszym wyzwaniem dla osób i instytucji działających w obszarze zapobiegania dyskryminacji kobiet i przemocy w rodzinie.

Beata Wolfram

Kwartalnik poświęcony ewangelicznej służbie bliźniemu

Przygotowuje zespół pod kierownictwem Wandy Falk.

Redakcja: Danuta Lukas
Korespondencję prosimy kierować pod adresem:

Wanda Falk,
ul. Miodowa 21, 00-246 Warszawa,
tel. (0-22) 887-02-07, fax (0-22) 887-02-18